

Brașov, 6 Septembrie st. v.

"Fierbe marea și cere victimele sale".

Astăzi cere una, mâne două. E nesățioasă pofta undelor infu-riate.

Erî s'a înmulțit șirul condamnaților noștri politici prin verdictul, ce l'a pronunțat juriul din Arad asupra generalului Traian Doda.

Și decă se pôte dice despre procesele de presă ale foilor românesci, că au fost intentate și duse la sfârșit din motive ale politice militante dela noi, atunci acēsta cu atât mai virtuos suntem în drept a-o susține față cu procesul, ce s'a pertractat erî în Arad.

Nu s'a tractat în cazul generalului Doda nici de liniștea publică, care n'a fost prin nimic turburată, nici de autoritatea legii, care n'a fost vătămată, ci s'a tractat de aceea, ca să se dea o lovitură mortală unui bărbat român de înaltă pozițiune și de mari merite pentru tron, patriă și națiunea sa, din cauză că a avut "cutezarea" de a pune autoritatea sa și eminentele sale calități în serviciul cauzei drepte a limbei și a naționalității românesci.

Este așadēră un proces emnamente politic, ce s'a destășurat erî înainte curții cu jurați din Arad.

Fierbe marea și cere victimele sale!

Guvernul și partizanii lui — ni-o spun organele de publicitate unguresci mai în fiăcare și — este hotărît de a curăți locul de pretinșii "agitatori", cari nu se sfiesc a lupta pe față cu curagiu pentru drepturile neînștrăinabile ale poporului.

"Agitatorii" s'au fiă mai întâiu zdrobiți de "mâna cea tare" a

d-lui Tisza și atunci ne mai fiind cine s'aridice glasul pentru popor, va fi liniște și pace în țară!

Acesta este crezul politice militante unguresci dela noi; așa voiesc ei dela putere să resolve cestiunea naționalităților în Ungaria și Transilvania.

A fost mai greu până ce prin aparatul presei s'a stabilit în opiniunea publică a celor dela putere opiniunea, că toți bărbații nemaghiari, cari fac într'un fel său altul opoziția stărilor actuale, sunt "agitatori", "dușmani ai naționalității maghiare și ai statului"; îndată ce însuși au ajuns lucrurile așa departe, încât orî și ce mișcare opozițională, fără considerare decă trece orî nu peste marginele legale, este stigmatizată ca "trădare de patriă", politica de prigonire merge strună și procurorilor le este forțe ușor de a interpreta taptele "agitatorilor" așa ca totdeauna ei s'au remănă deasupra.

Așa s'a întâmplat și în procesul intentat generalului Doda.

Faptul că acest distins și vrednic ostaș prin meritele sale și prin trecutul său oferă o garanție personală în contra suspiciunilor, că ar fi voit să turbure pacea dintre naționalități; împrejurarea că generalul Doda a stat în calitate de deputat al Caransebeșenilor pe teremul legal, și a lucrat așa cum i-a impus conștiința sa și datoria ce o are față cu alegătorii săi și cu interesele lor de viață naționale: toate aceste n'au valorat nimic înaintea procurorului. A fost de ajuns ca foile maghiare să declare pe generalul Doda de "periculos agitator" ca să fiă urmărit fără de milă ca un dușman declarat al naționalității maghiare.

Imprejurările, între cari s'a adus verdictul de erî în Arad sunt

afară de cele dișe atât de ciudate și excepționale, încât prin acēsta totă afacerea apare într'o lumină și mai odiosă.

N'am primit încă un raport detaliat despre decursul procesului. Nu scim cum s'a făcut că pertractarea, care s'a fost amânată pe ziua de 30 Octomvre, s'a fixat deodată pentru 17 Septemvre. Ne este necunoscută cauza pentru care deodată nu s'a mai luat în considerare starea sănătății generalului. Scim numai că d-lui Doda nu s'a înfășșat și că nici apărătorului lui nu i s'a dată voia să vorbească.

Până ce vom fi informați despre toate aceste, constatăm numai adencul resentiment ce l'a produs sentința dela Arad în sinul poporului român.

Decă acēsta au voit o guvernul și procurorul, atunci și-au ajuns scopul pe deplin.

Eată actul de acuzare al procurorului general îndreptat în contra generalului Doda:

Onorabilă judecătoria de presă!

În tipografia "Posaune" din Timișoara a eșșit cu data 14 Oct. 1887 și cu subscrierea generalului Traian Doda o tipăritură, contra căreia am intentat proces prin înștiințarea mea dela 8 Februarie a. c. Nr. 799.

În acēsta tipăritură, care este adresată către alegătorii cercului electoral al Caransebeșului și s'a împărțit între locuitorii din orașul și giurul Caransebeșului, spune Traian Doda următoarele:

"Poporul român, prin apucături de forță și machinațiuni, a fost scos din toate pozițiunile luptei constituționale";

"ne pregătim de luptă mare și obositore";

"astăzi nu e vorba de un loc și de un vot în parlamentul ungar, — nu e vorba mai mult de câteva concesiuni mici naționale de limbă seu politice, — ci onorea națională a poporului român este pusă în joc."

Acēsta tipăritură, în pasagele ei mai sus citate, impută poporului maghiar, unei părți din națiunea politică ungară, o astfel de procedere ca și când acēsta, prin apucăturile ei de forță și prin machinațiunile ei, ar vătămă naționalitatea română în drepturile ei constituționale, de altă parte îndemnă pe naționalitatea română să păsească pe un terent de activitate, care cade afară de marginile luptei constituționale; și prin toate acestea e pe deplin acomodată numita tipăritură pentru a agita la ură în contra naționalității maghiare partea mai ușor de amăgită a poporului român. Astfel lăptirea acestei tipărituri cuprinde delictul de agitațiune, prevădută în alineatul 2 al §-lui 172 din codul penal.

Er fiindcă în decursul cercetării Traian Doda a recunoscut, că el este autorul acestei tipărituri și el a și publicat-o; așternând aici sub ./- actele cercetării terminate, pe baza §-lui citat acust pe Traian Doda, general c. r. în pensiune și locuitor în Caransebeș, pentru delictul de agitare în contra unei naționalități, comis prin tipăritura redactată și publicată de el cu datul 14 Oct. 1887, și cu totă onorea rog pe dl. president al judecătoriei de presă, ca pentru cercetarea și judecarea legală a acestei cauze, să hotărască o și de pertractare, la acēsta să citeze pe acusatul și despre dispozițiunile sale în acēsta privință să mă înștiințeze și pe mine.

DIN AFARĂ

Mult își mai zdrobesc capul încă și acum politiciile capitalelor celor două state aliante, ai cărori domnitori, se vor întâlni în Roma, Diplomația germană și cea italiană, caută ca întâlnirea dela Roma, să nu vătămă nici suveranitatea Papei, nici cea a regelui Humberto. Despre întâlnirea acēsta se scriu sub rezervă următoarele din Roma: "Visita va avea un caracter privat și va fi lipsită de orî ce pompă până la porta Vaticanului. Bulevardul "Petru" va fi ocupat de gendarmeria și nici de cum de miliția, pentru ca să nu se dea prilej la suscep-

FOILETONUL "GAZ. TRANS."

Instrucțiunea educatōre în școala populară. *)

Motto: "Eu nu recunosc nici o instrucțiune, ce nu lucră în mod educatōr."

(Herbart.)

"Instrucțiunea trebuie să fiă subordinată scopului educațiunei.

(Pestalozzi.)

Am amintit cu altă ocaziune, că școala populară trebuie să fiă mai întâi de toate o școală de educațiune, adecă ea trebuie să recunoscă, că adevăratul scop al educațiunei este formarea caracterului moral și acest scop să se și nisuescă a-l ajunge. Asemenea am arătat în trăsuri general, că acest scop se pôte ajunge prin instrucțiune, prin disciplină școlară și prin viața școlară.

Mijlocul principal la ajungerea scopului educațiunei este instrucțiunea. Fără de instrucțiune nici nu se pôte în-

chipui vre-o educațiune! Cu acēsta ocaziune mă voi și încerca dēră a vorbi mai pe larg despre acest mijloc de educațiune.

Pe cât de puțin sunt uniți între sine pedagogii asupra scopului educațiunei, pe atât de puțin sunt uniți și asupra scopului instrucțiunei.

Înainte de Pestalozzi tendința era de a ajunge mai mult scopul material al instrucțiunei, adecă câștigarea cunoștințelor. Școala Pestalozziană, din contră, a intonat mai mult scopul formal al instrucțiunei, adecă cultivarea puterilor.

În timpul present s'au încercat unii scriitori pedagogici să mijlocescă o contopire a acestor două unilateralități în o unitate mai înaltă. Ei au fost de credință, că acea contopire ar fi aflată în determinarea scopului următor:

Scopul instrucțiunei constă în împărțșirea științelor și a cunoștințelor în un mod cultivatōr de spirit. Acēsta este forțe nepotrivit, pentru-că în scopul acesta, cum este el determinat, scopul material erășș apare ca lucru de căpeteniă și cel formal ca lucru de

a doua mână, căci acesta figură aici numai ca determinarea "modului."

În doctrina acēsta falsă zace cauza cea adevărată, pentru care s'a îngrămadit în planurile de instrucțiune mai nouă atăta materie științifică.

Genialul Pestalozzi a opinat bine, când a dișș, că cultivarea puterilor spirituali este de a se socoti mai pe sus de câștigarea cunoștințelor:

Decă voim o unitate mai înaltă absolută a celor două determinări unilaterale ale scopului, amintite mai sus, atunci trebuie să dicem în spiritul lui Pestalozzi, că: instrucțiunea are de scop cultivarea spiritului prin câștigarea de cunoștințe și de dexterități. Aici scopul cel mai înalt ocupă locul cel dintăiu și celălalt locul al doilea.

Scopul formal i se cade pentru toate timpurile rangul cel dintăiu, și celui material rangul al doilea. — Acesta este spiritul Pestalozzian și la acesta trebuie erășș să ne întorcem.

Cu reintorcerea la spiritul Pestalozzian școala noastră se va vindeca de bună sēmă de îngrămadirea prea multă cu științe, va lucra mai mult ca până

aci în mod educatōr și pentru aceea va câștiga mai mult iubirea poporului și sprijinirea familiei.

Carol Schmidt și exprimă în opul său despre "educațiune și religione" plângerile sale asupra direcțiunei unilaterale a pedagogice prin următoarele cuvinte:

"Pedagogica noastră progresistă a statorit ca scop al omenilor știința și pentru aceea și educă omenii raționali. Acea pedagogică este de părere, că priciperea este spiritul. — Tote se învêrt în jurul câștigării de cunoștințe în măsură mare. — Prin cultivarea perfectă a rațiunei, prin însușirea generală de cunoștințe și științe se așteptă, ca acea să aibă de rezultat moralitatea, religione, pietatea, taria și caracterul. Cultivarea noastră a devenit prea din sēmă afară cultivare a rațiunei. Dracul reflexiunei s'a incubat în noi și ne-a ros până dincolo, ne-a răpît totă colōrea din viața noastră, a enervat lumea și a făcut ca rațiunea să fiă socotită ca un Dumnezeu și ca un magistru. Fiindcă nu se cuteză a se începe la o reformațiune a școlōrōr noastre raționale, ca să se facă din ele nisce institute pentru educațiunea omeniei, cari să nu mai desvōlte o parte a spiritului în dăuna celeialalte părți, de aici apoi pro-

*) A se vedē "Gaz. Trans." N-rii 80—84 din anuul curent.

tibilitatea regelui. Indată ce împăratul Wilhelm, care este însoțit de contele Herbert Bismark, va trece prin porța așa numită de bronz, visita lui va lua un caracter public. Împăratul după ce va fi ajuns pe „Scala Regia“, unde îl va saluta garda elvețiană a Papei, ce va forma spaliră, pășese în sala de așteptare, unde este așteptat de Papa îmbrăcat în vestimente albe pompoase, cu o cruce de bronz pe piept. La dorința sa împăratul nu se va întinde între patru ochi cu papa, dar se poate ca programul său cel puțin în privința acesta să și-l modifice. În sala de primire va fi bufet. De altminte Papa a încunoscuit diplomația vaticană, că se va prezenta în persoană la primirea împăratului.

Despre pozițiunea Austro-Ungariei în liga de pace scrie „Petersburgskija Vedomosti“ următoarele:

„Celor trei membri; cari formeză liga de pace, li s'au împărțit rolele. Ne mai vorbindu nimica despre conducătorul Bismark, Austro-Ungaria are porunca să întărească pe Rusia, și Italia pe Franța. Am văditu că de multă a ținut jocul îndreptat contra Rusiei, și vedem că la ce ne duce. Rusia, în mânia pregătirilor austro-ungare la granița Galiciei, și-a păstrat liniștea și astfel planul cu Austro-Ungaria nu i-a reușit lui Bismark: pe Rusia n'a ațipit-o. Rusia nu face nimic pripit și ea este convinsă că pierderea influinței sale în peninsula balcanică e numai temporală, fiindu că lucrurile de acolo în fine totuși vor căde în mâna aceluia, în a căruia sunt urse să cadă. Rusia știe și știe, că decât semințele slave vor să jöce un rol independent în istoria lumii, ele nu vor pute s'o ajungă decât numai sub conducerea și protectoratul Rusiei... Ce interese și ce scopuri au atras-o pe Austro-Ungaria în faimoasă ligă de pace? Ce urmărește această ligă și la ce rezultate a ajunsu?”

Vorbindu despre război, memoratul diar dice: „Ce s'ar întâmpla cu Austro-Ungaria decât ar pierde războiul? Dör'i va sări în ajutor alianța germană?... Ținuturile germane ale Austriei de multă tănușesc în ele dorința de a se alipi la imperiul german. Și ore un moment nenorocit pentru Austria nr i-ar fi binevenit lui Bismark ca să realizeze dorințele Germanilor austriaci, care e și dorința sa? Cu totu dreptul se poate susținea politica lui Bismark în sensul acesta pentru ce chiar însuși a declarat, că politica sa se bazează pe socotel. În modul acesta trăgănarea unui război cu Rusia, pentru Austro-Ungaria devine o chestiune de existență. Imperiul acesta chiar și în momentele

mai puțin primejdioase face totu cu risiculu său și n'are prospecte la nici un câștig chiar și la casul când ar învinge, ceea ce cu greu se poate admite...”

O întrebare cu Strossmayer.

Unu corespondent al diarului „Nemzet“ scrie, că a făcutu o vizită episcopului Strossmayer în Bolovar. Despre acesta raporteză următoarele: Episcopul Strossmayer în totu timpul petrecerii Maiestății Sale aici n'a fostu numai singuru. Cu elu împreună era pururea episcopul Hranilović și alți soți de principii ai săi. Episcopul m'a întâmpinat în pragul uși și întindându-mi mâna m'a invitat să sedu pe unu fotoliu. Statura lui e înaltă, sveltă, are ochi ageri și privire pătrunzătoare, și când vorbește strigă tare. Elu mi-a spus, că l'a cercetat unu diarist, și a declarat, că dela elu se nu aștepte nimeni declarații politice. „Nu-mi place a vorbi despre politica mea — așa dicea elu — și nici nu vorbesc, fiindcă nu e nevoie s'o facu acesta. Eu sunt o carte deschisă, poate ori cine se citească în mine. Pe mine multu mă cunosc rău, și multe neadevăruri se vorbesc și se scriu prin diare despre mine. Eu cinstescu pressa, dar numai atunci când vorbește adevărul. Despre politica mea nu am să dau semn decât înaintea conștiinței și a lui Dumnezeu.”

După aceea, — dice raportorul, — m'am depărtat. Unu deputat din Zagabria, soțu de principii cu Strossmayer și care se afla și elu de față, s'a legat de mine începându să-mi vorbescă cu multă focu despre vătămările ce le-a suferit Croația și despre nisuițele lui Strossmayer. Elu negă că partida episcopului ar face politică panslavă sau rusofilă, declară însă că află firescu pașul poporului croat atunci, cându ajunsu la desperare prin șicanele și asupririle Maghiarilor, că se fiă scutit și apărăt de aceia, cari îl compătinesc. De presentu Croația așa e de apăsată, ca Ungaria sub Scherling. Tote ni s'au lutat — dice deputatul, și vreu să ne maghiarizeze cu puterea. De ce nu ne am alipi de Strossmayer, decât elu a făcutu mai multu pentru interesele Croației decât a stricat Banul — și Banul multu ni-a stricat. Cea mai mare greșelă este, că Maghiarii și Ungaria nu cunosc relațiunile Croației, noi suntem convinși, că decât Maghiarii ne-ar cunoște, s'ar pute multu îndrepta reul. Pretindem libertatea dreptului electoral, de care am fost despoiați în urma cîntinelor presiunilor oficioase, pretindem să fiă și la noi libertatea de presă așa ca în Ungaria, pretindem ca în afacerile de presă să ne judece unu juriu drept și vrem ca din ținuturile croate

să formăm o adevărată Croația! Dacă d-văstră Maghiarii vreți să cunoșteți cu adevărat Croația și poporul croat, nu întrebați pe renegați și nu vă informați despre noi dela ei și dela cei nechiemați, ci întrebați pe poporul însuși căci elu este sinceru.

Nu judecați Croația după partida guvernamentală — dice corespondentul că i-a dîsu Strossmayer — fiindcă membrii acestui partid ascund starea adevărată a lucrului; dacă vreți să vă convingeți, poftiți a călători prin țară, a comunica cu poporul, cu oamenii independenți și veți vedea și veți cunoște apoi relațiunile croate și ținta nisuițelor noastre.

Strossmayer și pressa slavă.

Organul episcopului Strossmayer „Obzor“ din Zagabria a fostu confiscat și redactorul său închis pentru unu articol ce-a apărut Sâmbăta trecută, în care se dice: Slavii iubesc pe Rusia și o vor iubi totdeauna tocmai așa precum iubesc Bavaresii și Sasii pe Germania. Cu câtu mai multu vor fi oprimare sentimentele noastre, cu atâtu mai rău va fi, deoarece ne silescu la o protestațiune, care nu poate să aibă altă urmă, decât că sentimentele noastre își vor face odată drumu în forță elementară.

„Politik“ din Praga protesteză energic în contra cuvintelor domnitorului ca și când ele s'ar referi nu la Strossmayer, ci la Cehii, Slavii și Croații. Făcut'au vre-odată Cehii, Slavii și Croații demonstrațiunile panslaviste? Întrăbă „Politik“. Strossmayer din mai multe cauze s'a bucurat de mari simpatii la noi și de-aceia nu ne-am simțit chemați să-lu combatem pentru telegrama sa; și de-aceia cuvintele domnitorului ne privesc și pe noi!

„Hlas Naroda“ ia notiță cu multă mulțămire de ovațiunile ce i s'au făcutu lui Strossmayer la Kreutz în trecerea lui din Belovar. Diarul lui Rieger publică acesta sub titlul „Conștiința mea e curată“ și finesce cu aceea, că: Strossmayer este conducătorul spiritual al partidului croat, pe care Banul vreu să-lu suprimă cu forță.

„Gazeta Narodova“ asemenea scrie unu articol din incidentul dela Belovar în care între altele dice, că persecuțiunea ce-o îndură Croații din partea Ungurilor, de aici înainte se va mai mări, dar credința lui Strossmayer față cu împăratul nu va slăbi prin acesta, pentru că elu a dovedit mai mult alipire față cu monarhul, decât Maghiarii. Croații își vor aduce aminte de acesta!

Foile rusești dicu, că din incidentul dela Belovar se potu născă ocreări diferite între Austria și Rusia. Tonul pressei austriace așa este de inamic Rusiei, încât, dice „Novoje Vremja“, politica austriacă ne duce la rău sfârșit. „Novosti“ mai departe susține, că foile vieneze fără de nici o cauză accentuează cuvintele împăratului îndreptate către Strossmayer și că incidentul acesta va exercita o penibilă impresiune asupra Slavilor austriaci, a căror mișcare astfel nutrită va crește din ce în ce mai multu.

Aiurări de renegeți.

Cunoscutul publicist din Pesta br. Ivor Kaas, care, precum arată numele lui, nu este de origine ungară, și-a dezvoltat Domineca trecută programa sa într'o adunare de alegători dietali din Pesta. Fiindcă d-lu Kaas este așu unu din publiciștii de frunte ungurești, merită a fi remarcat unu pasagiu din discursul său, în care vorbește despre „statu“ și „națiune“. Elu dice adecă între altele:

„Ungaria este încunjurată de elemente dușmane. Ori încătrău privim, se înființeză și se întăresc în Europa state naționale. Vedem în jurul nostru numai state naționale, ale căror aspirațiuni țintesc a distruge țara noastră. Față cu acesta este convingerea mea, că Ungaria nu se poate să meargă în contra curentului european și că și noi trebuie să creăm unu statu național maghiar (Aprobări și „eljen“-urî îndelungate). Sub acesta nu înțelegu asuprirea naționalităților nemaghiare, pentru că prin libertate și nu prin forță, prin dreptate și nu prin nedreptate, prin legalitate și nu prin nelegalitate voescu să dobândesc eu ca fiică cetățenul alu acestei țări să se alipescă de națiunea maghiară, entusiasmata de iubirea de patriă, („Eljen“-urî sgomotoase), dar fără a tolera agitațiunile secrete și trădătoare. Și eu, precum și noi toți, cari după originea noastră n'am venit cu Arpad din Scitia, noi știm, că nu pretindem nimic dela acele naționalități, decât dicem: fiți toți așa de buni patrioți, cum suntem noi (viu aprobări).

Și adecă ce voescă br. Ivor Kaas? — Cum m'am renegeț eu și am devenit Ungur, să se renege toți ceilalți și să se alipescă de națiunea maghiară. Așa și închipuesc elu crearea unui statu național maghiar. Așa vreu elu să promoveze iubirea de patriă. Ei bine, întrebăm, decât toți și pretindem ar face așa ca d. Ivor Kaas, atunci cum ar mai pute exista state naționale în Europa? Unde ar mai fi curentul puternic de naționalitate din Europa, decât ar dice toți ca d-sa: Fiți totu așa de mari renegați, cum sunte eu. Și ce-i mai ciudat, br. Kaas crede posibilă o asemenea desertare în masă. Ce aiurări păcătoase!

vine acea masă de nebuni raționali în toate paturile societății. — Fiindcă se neglețe dezvoltarea simțământului și a voiei, de aici provine apoi acel scepticism, care negă pe Dumnezeu și pe omenime, și alu cărui rezultat final este căutarea arbitrară libertății în măsură câtu se poate de mare și în moleșirea și slăbiciunea de pe câmpul faptelor.”

Atari cuvinte ale unui pedagog așa eminent, precum este K. Schmidt, merită să fiă examinate.

Despre scopul educațiunii Herbart opină în modu câtu se poate de simplu, dicend că: *instrucțiunea are să influențeze în modu educatoru.* — Cu aceste cuvinte s'a dîsu totu câtu este de lipsă. Scopul instrucțiunii concade asădără cu scopul educațiunii. Elu constă mai înainte de toate în cultivarea voinței morale, în cultivarea caracterului moralu.

Acestu scopu are să se ajungă prin o cultivare armonică a spiritului și prin împărțirile de științe și de putințe. — „Cultivați voința, cultivați caracterul și forte multe vor fi mai bune.“ — dice profesorul Vogt cu ocaziunea unei disertațiuni publice din orașul Berna, —

„Capacitate de rezistență a corpului și capacitate de rezistență a caracterului în contra multor pericole din viața naturală și omenescă ar trebui să fiă idealul educațiunii noastre. Știința cea multă nu este nici cultivare, nici virtute.”

Acastă voce a unui bărbat, ce nu este pedagog, a unui medic, arată, că în cătrău a cărnitulu școlu.

Introducerea acesta generală asupra scopului educațiunii am credu'to de lipsă pentru de a servi ca temelu la cele următoare.

Acum se născă întrebarea: cum cultivă instrucțiunea voința morală, caracterul? Cari principii generali și speciali sunt aici dătătoare de tonu?

Sub principii generale de instrucțiune noi înțelegem atari principii, cari se referesc la toate resorturile în privința materiei, a cursului de învățământ și a modului de învățare.

Dintre numeroasele principii amintim aici numai următoarele patru, ca valorabile:

1) Principiul dezvoltării și al conformității naturale.

2) Principiul unității de conștiință;

3) Principiul cultivării armonice a puterilor;

4) Mai înainte de toate cultivarea conștiinței ideilor morale.

1. Principiul dezvoltării și al conformității naturale. Pestalozzi a recunoscut conformitatea naturală ca principiul suprem pedagogic. Elu, care în intuițiunea sa religioasă asupra lumii a recunoscut natura de sântă, a recunoscut în procedura conformă naturei cuprinsul întregi înțelepciuni pedagogice. Din acesta rezultă pentru instrucțiune, că ea aflându-se pe ori care treptă trebuie să se alăture tuturor punctelor de vedere a copilului. — Punctul spiritual alu copilului este pretinderea dătătoru de tonu pentru alegerea materiei de instrucțiune. Puterea spirituală crește mai ales prin automatică. — Învățătorul să nu învețe, ci să desvölte, să promoveze dezvoltarea independentă a spiritului. Instrucțiunea să se bazeze pe intuițiune, ea să deștepte interesul școlarului. De aceea trebuie să se împedă îngrămădirea din semă atară a materialului de știință. Trebuie să se delăture

totu ce conturbă intuițiunea clară, automatică școlarului, interesul său participarea și temeinicia sa.

Unitatea conștiinței. Imputarea de căpetenie, ce se face școlu, constă în aceea, că ea oferă multifariă materii de instrucțiune prea împărțiate și fără legătură. — Când sunt pre multe imaginațiuni disparate și fără legătură în spirit, atunci cugetarea se îngreună. Imaginațiunile și conceptele trebuie să fiă cunoscute mai multu din raporturile lor reciproce. Materiile de instrucțiune trebuie să fiă mai strîns între sine legate. Concentrațiunea instrucțiunii este a se duce în îndeplinire fără de a cauza daună în independența îndreptățită a resorturilor. Desemnulu și geometria, istoria și geografia, fizica și matematica, religiunea, istoria și limba trebuie să se ajute împrumutat și să se întregesc. Tote acestea resorturi se ating în prelecțiun. Cartea de cetire este punctul de căpetenie comun alu instrucțiunii. Prin acesta se produce unitatea și soliditatea în cugetare.

3. Cultivarea armonică a puterilor. Unu om, ale cărui puteri de pricepere

SCIRILE ȚILEI.

In adunarea comitatensă a comitatului *Bistrița-Năsăud*, ținută la 12 Septembrie n. c. inspectorul r. de școle *Havas Gyula* s'a plânsu contra autorităților comunale, sub cuvântu că acestea nu ar purcede cu destulă energie la încasarea amendelor pentru absențele școlare și aducându ca motivu împrejurarea, că pedepșiți nu aru avé avere mobilă, mulți se scutesc de la aceste amende. In urma acésta adunarea a datu ordinu strictu respectivelor autorități, ca să încasseze amendele și din averea imobilă. S'a plânsu mai departe inspectorul, că in Rodna vechiă înscrierea copiilor obligati la școlă s'ar fi făcutu foarte defectuosu din care causă a ordonatu a se face pe speșele comunei o nouă înscriere. Comisiunea însărcinată cu esaminarea proiectului inspectorului r. de școle, de a se înființa și la sate grădini și asiluri de copii, s'a declarat in raportul său in contra acestui proiectu deorece comunele nu se potu constringe la înființarea unor instituțiuni pentru crescerea poporului, cari nu stau sub imediata inspecțiune a preoților și bisericilor. In urma acésta inspectorul r. a propusut să se trecă la ordinea țilei, „pentru ca nu cumva să se nască din cestiunea acésta o cestiune de naționalitate.“

In luna lui Augustu s'au estradatu din comitatul *Turda-Arieșu* 17 pașaporte pentru liberă trecere in România. Focul s'a ivitu in 6 comune causându pagube mari; asigurați au fostu numai 50 fl. Inspectorul de dare e desperatu; in adunarea comitatensă s'a plânsu grozavu din causă că nu pote și nu are de unde incassa dările. Suntu restanțe 341,877 fl. 64 cr. dare directă și 19,667 fl. 11 cr. dare militară.

Directorul periodicului „*Romänische Revue*“ d. Dr. *Corneliu Diaconovits* a fostu numitu la 9 Sept. a. c. membru onoraru - corespondentu alu Academiei „*Stella d'Italia*“ in Chieti.

In 11 (23) Septemvre a. c. se va serba in Oravița-montană jubileulu de 50 de ani ca învățatoru alu d-lui *Iosif Novacu*, actualulu și vredniculu învățatoru român gr. or. de acolo. Din incidentulu acestui jubileu s'a constituitu in Oravița-montană unu comitetu arangiatoru, care a compus in scopul acestei scribări unu programu interesantu.

După „*Kurjer Lwovski*“, *Rutenii din Galizia*, perțându-și paciința, au hotărîtu ca la viitorea adunare generală a par-

tidei naționale să declare pasivitatea, ér pe deputații diferitelor cercuri electorale și ai orașelor să-i provóce a-și depune mandatele.

Producțiunea vitelor in România este in anul acésta, atât ca calitate, câtu și ca cantitate, foarte satisfăcătoare. „*Cur. Fin.*“ scrie, că viile din județul *Putna* și părțile din județele limitrofe, afară de mic excepțiun care au suferitu din cauza grindinei o reducere de 20—30 la sută se află in plină abondență, totu ca anul trecut, sperându-se a se recolta peste șese milioane decaltri.

Țilele acestea au sositu la *Anversa* 153.783 hectolitri grâne din care 32.772 din Indiile orientale, 7770 din America; 104.893 din România și 8348 din Marea Neagră.

Abisinia și Rusia.

Inainte de a pleca in Rusia meridională, Țarul *Alexandru* a primitu in audiență pe doi preoți abisinieni, cari au venit la *Kiew* cu ocașiunea jubileului încreștinării Rusiei și au fostu însărcinați cu misiunea să aducă Țarului salutările regelui *Ioan* alu *Abisiniei* și să se informeze despre sorțea unei cruci de aur trimisă de regele *Ioan* acum de ce anu réposatului împératu *Alexandru II*.

Țarul, care la începutu nu era dispus a acorda audiență, a consimțitu la acésta după ce i s'a atrasut atenția asupra sorții ce amenință pe cei doi preoți in casu când n'arú reuși in misiunea lor. Inse preoții n'au fostu primiți ca trimiși ai regelui *Ioan*, ci numai ca persoane private, deci audienței nu i se pote atribui nici o importanță politică.

Țarul a însărcinatu pe preoți să transmită regelui expresiunea sentimentelor sale binevoitoare și mulțumiri pentru menționata cruce de aur, ce s'a găsitu intr'o biserică imperială din *Livadai*.

Comerciu Româniesc cu țările streine.

„*Monitorul oficial*“ din *Bucuresc* publică mișcarea comerțului Româniesc cu țările streine in alu doilea semestru (*Iulie-Deceembre*) pe anii 1886 și 1887.

Din acésta dare de semă vedem: Cu privire la importu: S'au introdus in alu doilea semestru din 1886 mărfuri: in greutate de 237.571.539 kilograme, in valóre de 137.153.729 lei, și pentru care s'a perceptu 8.336.621 lei taxe vamale.

In alu doilea semestru din 1887 s'au introdus mărfuri: in greutate de 228.388.387 kilograme, in valóre de 157.478.813 lei, pentru care s'a perceptu 11.006.480 lei taxe vamale.

și de rațiune suntu deșteptate și exercitate, a cărui voia este întărită și îndreptată spre bine, este unu omu cultivatu și va da doveđi, că este aptu și pentru diferitele ocupațiuni ale chiămării sale. Dacă îi mai lipsesc cunoștințe și îndemănări, acestea le pote câștiga cu ușurință el însuși, decât cumva școlă nu i-a omoritu prin îngrămădirea cu materii științifice totă voia și iubirea ocupațiunii spirituale.

Prin urmare scopul principalu alu instrucțiunii nu este mijlocirea de a-și câștiga cunoștințe și îndemănări, ci acea exercitare, întărire și nobilitare a cugetării, a simțirii și a voinței, adică cultivarea formală, cultivarea spirituală a puterilor. In acésta privință a datu *Pestalozzi* directivă adevărată pentru tóte timpurile. Unu bărbatu din școlă *Pestalozziană* au comis și in acésta o unilateralitate, exercitându in modu predominantu numai facultatea de cugetare creându ómenii raționali, despre cari și-a datu părerea *K. Schmidt*. Măestrulu *Pestalozzi* inse a pledatu pentru o cultivare armonică a spiritului, „pentru echilibrulu puterilor inimei, ale spiritului

(Va urma.)

In ce privese exportul: In alu doilea semestru din 1886 s'au exportat mărfuri: in greutate de 1.039.730.679 kilograme, in valóre de 168.690.217 lei, și pentru care s'a perceptu 1358 lei taxe vamale.

In alu doilea semestru din 1887 s'au exportat mărfuri: in greutate de 1.080.476.493 kilograme; in valóre de 171.241.842 lei și pentru care s'a perceptu 506 lei taxe vamale.

• Corespondența „Gazetei Transilvaniei.“

Brașov, 6 (18) Sept. 1888.

După cum se pote vedé din programa gimnasiului român gr. or. de aci, museulu s'a imulțitu considerabilu. Cabinetulu zoologicu are cu o 160 de exemplare mai multu ca anul trecut. Intre acestea se află paseri și mamifere umplute apoi, reptile și batraciane in spirtu, precum și unele cranii preparate, de cea mai mare importanță. După cum se știe, tóte acestea le-a dăruitu d-lu *Petrache Zănescu*, care cu unu zel deosebitu și demnu de imitatu s'a nisuitu și se nisuesce a forma din museulu gimnasiului nostru român unu adevăratu te-sauru.

Domnul *Zănescu* și-a datu silința de a imulți nu numai numérulu pieselor museului, dér s'a străduitu a procura și exemplare de acelea, cari nu se află des prin colecțiunile zoologice de pe la noi.

Nu potú se nu amintescú, că d-lu *Petrache Zănescu* este unlu dintre acei Români, a cărui inimă bate adevăratu românesc și că d-lui este unlu dintre urzitorii tuturor întreprinderilor de progresu naționalu.

Dorimú multu succesu D-lui *Zănescu* in întreprinderile sale de soiulu acésta, și dorimú și mai multu, ca să aibă câtu mai mulți imitatori!

Literatură.

„*Romänische Revue*“. A apărutu fascicululu pentru Septemvre, conținendu unu raportu detaiatu despre procesulu de presă, pertractatu la *Aradu*, in 30 Aug., dimpreună cu articolii incriminați. Acestu raportu a apărutu și in edițiune separată. Prețulu 50 cr. Se capetă la Direcțiune in *Reșița*.

Intemplieri diferite.

Focul. Ni-se scrie din comuna *Racovița* de lângă *Sibiu*: „Aici s'a întemplatu Miércuru pe la 6 ore séra o mare nenorocire prin focu. Nise băeți jucându-se „*de-a foculu*“ inaintea unei șuri, schinteile ajutate și de puțin vântu, imprăsciindu-se, după câte-va momente, flăcările au cuprinsu superedificatele a 14 economi. Bieților țeranu li-s'a prefăcutu in cenușă totă recolta anului, lăsându-i in préjma iernei fără nici unu codru de pâne. Mulțamită bravilor pompieri din comunele învecinate *Avrigu*, *Bradu*, *Porcesti* și *Talmaciu*, cari auzindú de veste au alergatu in ajutorarea pericolitiei comune și au localisatu foculu.“

Telegramă particulară a „Gaz. Trans.“

Aradu, 17 Septemvre. Sentința adusă pe basa verdictului juriului in contumaciam in contra generalului *Doda* a produsu o penibilă impresiune, care s'a potențatu prin împrejurarea ne mai pomenită, că apărarea avocatului *Eöwös* nici nu s'a admisu.

SCRİ TELEGRAFICE.

Aradu, 18 Septemvre. Juriulu a declarat in unanimitate pe generalulu *Traianu Doda* vinovatú, pentru delictulu de agitațiune in contra națiunii maghiare, comisú

prin tiparu; ér tribunalulu l'a condamnatu pe basa acésta la 2 ani închisóre și 1000 de florini amendă*).

Berlinu, 18 Septemvre. Tóte foile vorbescú pe largu despre aceea că „*Norddeutsche Allg. Ztg.*“ a reprodus in modu bătătoru la ochi articolulu din „*Independance Belge*“ asupra retragerii eventuale a principelui *Bismark*. Foile credú, că există o diferență între împératulu și principele *Bismark* asupra reformei constituției imperiale.

DIVERSE.

Códa pisicii. Mulți ómeni multe obiceiuri au. Bufon nu scria unu rândú până ce nu se pudra, nu încingea sabia și nu și punea mangetele de dantelă. *Crebillon*, din contră, îmbracă hainele cele mai murdare și scria stându in vârful unei scări. *Mehulu* compunea, punendu unu capu de mortu pe piano.... Acum se caracterizează originalitatea unui mare industriaș americanu, care se tine de devisa englesă: „*timpulu e banu*“. Elu avea o pisică foarte frumósă și cu códa lungă de totu. De câte ori pisica eșia din casă, americanulu îi deschidea ușa. Intr'o di inse a observatu, că trebuia să țină multu ușa deschisă pentru ca să eșă pisica, cu codă cu totu. Atunci americanulu și făcu următorea socotélă: pisica ese de de ce ori afară, pentru fiecare dată trebe să țină ușa deschisă o minută. Intr'unu anu acésta face cinci țile. Cinci țile pe anu numai pentru códa pisicii, — acésta e prea multu! Ca să scape d'acésta, tăia códa pisicii. In urmă intr'o clipă, pisica eșia afară din casă. Fără 'ndoelă, americanulu era omu practicú; decât și noi amú fi totu așa de înțelepti ca elú, amú controla tóte mișcările nóstre, amú observa, că petrecem mai multu de jumétate din di perțendu timpulu cu nimicuri

Unu ou de 4000 lei. — Unu ou de *Alca*, pasere din familia *Pingurilor*, care se nutresce cu pesce și a cărei existență se credea stinsă, s'a vëndutu in luna lui *Maiu* la *Londra* cu 4000 lei. In colecțiunile publice și particulare din întreaga lume se află 66 ouș de *Alca*, dintre cari 43 in *Anglia*.

* Acésta telegramă ne vine dela biroulu de corespondențe din *Pesta*.—Red.

Cursulu pieței Brașov

din 13 Septemvre st. n. 1888.

Bancnote romänesc	Cump.	9.44	Vënd.	9.48
Argintu românesc	"	9.40	"	9.44
Napoleon-d'or	"	9.63	"	9.65
Lire turcesc	"	10.94	"	11.—
Imperial	"	9.94	"	10.—
Galbin	"	5.70	"	5.72
Scriș. fonc. „ <i>Albina</i> “ 6%	"	101.—	"	—
" " " 5%	"	98.—	"	98.50
Ruble rusesc	"	124.—	"	125.—
Discontulu	"	6 1/2—8%	"	pe anu.

Cursulu la bursa de Viena

din 17 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aur 4%	100.—
Renta de hartiă 5%	90.35
Imprumutul căilor ferate ungare	146.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	97.60
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	113.—
Bonuri rurale ungare	104.65
Bonuri cu clasa de sortare	104.65
Bonuri rurale Banatú-Timișu	104.65
Bonuri cu cl. de sortare	104.50
Bonuri rurale transilvane	104.60
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinu unguresc	99.75
Imprumutul u. u. premiulu unguresc	130.10
Losurile pentru regularea Țisei și Seghedinului	124.25
Renta de hartiă austriacă	84.30
Renta de argintu austriacă	82.60
Renta de aur austriacă	110.70
Losuri din 1860	139.60
Acțiunile băncei austro-ungare	878.—
Acțiunile băncei de creditu ungar	304.25
Acțiunile băncei de creditu austr.	312.25
Galbeni împărătesc	5.77
Napoleon-d'or	9.64 1/2
Mărci 100 imp. germane	59.65
Londra 10 Livres sterlinge	122.10

Editoru și Redactoru responsabilu:
Dr. Aurel Mureșianu.

DE VÂNDARE.

Casa din prundul Scheilor
Nru 1387 constatătoare din: O boltă
în colț cu două odăi alăturate,
precum și alte trei locuințe, este
de vânzare c'unu preț moderat.

Condițiunile se pot afla la
baia de abur.

145,3—3

Numere singuratice
din „Gazeta Transilvaniei“
à 5 cr. se pot cumpăra în
tutungeria I. Gross, în libră-
ria Nicolae Ciureu și Al-
brecht & Zillich.

Recvisite pentru învățarea-

Depositul produselor
împletite și tricotate mecanic din fabrica lui

M. VOGELSANG

din lână și bumbac, calitatea cea mai bună,
precum: Ciorapi lungi și scurți, laibere Jersey,
tălii sadele și sutașate, haine pentru copii,
haine de bumbac, tricouri pentru copii ș. a.

se află la

SOFIE OBERT.

Tergulă cailor 88.

152,3—2

Cel mai bun săpun pentru rufe!**Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Brașov.****I. Plecarea trenurilor:****1. Dela Brașov la Pesta:**

Trenul de persoane Nr. 307: 7 ore 10 de minute seara.
Trenul mixt Nr. 315: 4 ore 10 minute dimineața.

2. Dela Brașov la București:

Trenul accelerat Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineața.
Trenul mixt Nr. 318: 1 oră 55 minute după amiez.

II. Sosirea trenurilor:**1. Dela Pesta la Brașov:**

Trenul de persoane Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amiez.
Trenul mixt Nr. 316: 9 ore 52 minute seara.

2. Dela București la Brașov:

Trenul mixt Nr. 317: 2 ore 32 minute după amiez.
Trenul accelerat Nr. 301: 10 ore 12 minute seara.

A. Plecarea postelor:

a) Dela Brașov la *Râșnov-Zărnesc-Brană*: 12 ore 30 m. după amiez.
b) „ „ „ *Zărnesc*: 4 ore după amiez.
c) „ „ „ în *Săcuime* [S. Georgi]: 1 oră 30 minute noaptea.
d) „ „ „ la *Făgăraș*: 4 ore dimineața.
e) „ „ „ la *Săcele*: 4 ore dimineața.

B. Sosirea postelor:

a) Dela *Râșnov-Zărnesc-Brană* la Brașov: 10 ore înainte de amiez.
b) „ *Zărnesc* la Brașov: 9 ore a. m.
c) Din *Săcuime* la Brașov: 6 ore seara.
d) „ *Făgăraș* la Brașov: 2 ore dimineața.
e) „ *Săcele* la Brașov: 6 ore 30 minute seara.

Se deschide abonamentu pre anul 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Diar beletistic și enciclopedic-literar — cu ilustrații. — Cursul XII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în număr câte de 2—3 côle cu ilustrații frumoșe; și publică articlii sociali, poesii, romane, schițe, piese teatrale ș. a. — mai departe tractează cestiu literare și științifice cu reflesiu la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atenție viața socială a Românilor de pretutindena, precum și a celorlalte poporații din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste totu nisuesce a întinde tuturor indivizilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulu de prenumerație pre anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci—lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postale.

PREOTULU ROMÂNŪ. Diar bisericesc, scolar și literar — cu ilustrații. — Cursul XIV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ côle; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrații, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre duminică, sâmbători și diverse ocașii, mai alesu funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literare; și în urmă totu soiulu de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericescă, scolară și literară. — Prețulu de prenumerație pre anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci—lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postale.

Colectanții primesc gratisu totu alu patruea esemplar.**Numeri de probă se trimit gratisu ori-cui cere.****A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.**

Totu de aci se mai pot procura și următoarele cărți din editura proprie:

Apologie. Discușii filologice și istorice maghiare privitoare la Români, înverite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulu Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulu 30 cr.

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere înverită și apretiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tote trei împreună 1 fl.

Cuvântări bisericesci la tote sârbătorile de peste an, de I. Papiu. Unu volum de preste 26 côle. Acest op de cuvântări bisericesci întrece tote opurile de acestu soi aparute până acum — avându și o notiță istorică la fiă-care sârbătoare, care arată timpulu întroducerii, fazele prin caru a trecut și modul cum s'a stabilitu respectiva sârbătoare. Prețulu e 2 fl.

Barbu cobzarulul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulu 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novej: **Idealul pierdut** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă populară de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Codreanu craiulu codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Ultimulu Sichastru. Tradiție de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Elu trebuie să se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulu 25 cr.

Brandă seu Nuntă fatală. Schiță

din emigrarea lui Dragoșu. Novelă istorică națională. Prețulu 20 cr.

Numeri 76 și 77. Naratiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețulu 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educației. După Ernest Legouvé. Prețulu 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducție liberă de Constantin Morariu. Prețulu 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Petulantulu. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioan St. Șuluțu. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Regina României. Prețulu 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafir și violele, poesii populare, culese de Ioan Popu Reteganu. Unu volum de 14 côle. Preț. 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosă seu Cloșca cu puil ei de aur. Studiu arheologic de D. O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Biblioteca Sâtenului Român. Cartea I, II, III, IV, cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețulu la tote patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerț și chemiă. Prețulu 50 cr.

Economia pentru școlele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 30 cr.

Indreptar teoretic și practic pentru învățământulu intuitiv în folosulu elevilor normal (preparandial), a învățătorilor și a altor bărbați de școlă, de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Prețulu unui esemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-unu op, întocmit după lipsele școlilor noastre în măsura în care este acesta, pentru aceea ilu și recomandăm mai alesu directorilor și învățătorilor ca celor în prima linie interesați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețulu 15.

Manual de Gramatica limbii române pentru școlele poporale în trei cursuri de Maxim Popu, profesor la gimnasiulu din Năsăud. — Manual aprobat prin ministeriulu de culte și instrucție publică cu rescriptulu de datu 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulu 30.

Gramatica limbii române lucrată pe base sintactice de Ioan Buteanu, prof. gimn. Unu volum de peste 30 côle. Prețulu 2 fl.

Manual de stilistică de Ioan F. Negruțu, profesor. Op aprobat și din partea ministeriulu de culte și instrucție publică cu rescriptulu de datu 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică foarte bogată a acestui op — cuprindend compoziții de totu soiulu de acte obveniente în referințele vieții social — se pte întrebuința

cu multu folos de cătră preoți, învățători și alți cărturari români. Prețulu 1 fl. 10 cr.

Nu mă uita. Colectiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafiă ș. a. Prețulu 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculării în școlă populară pentru învățători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavrilu Trifu profesor preparandial. Prețulu 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumoșe ilustrată. Prețulu unui esemplar broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50

Micul mărgăritar sufletesc. Cartică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumoșe ilustrată, pentru pruncii scolaru de ambe secsele. Prețulu unui esemplar broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cartică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolaru de ambe secsele, Cu mai multe icone frumoșe. Prețulu unui esemplar e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulu Prea Sânteii Vergure Maria a Născătoareii de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icone frumoșe. Prețulu unui esemplar spedit franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isus Christos. Prețulu unui esemplar legat și spedit franco e 15 cr.